Adaptatie Duodecim richtlijn naar de Belgische zorgcontext: Otitis externa

Haio: PIEN Lynn , U.G.
Promotor: Heytens Stefan , U.G.
Praktijkopleider: DAMEN Jorn , HUYSENTRUYT Frederik , LULLY Jorn , POPPE Bart

Context: Het doel van deze masterproef is om te evalueren of de huidige Duodecim-richtlijn ‘otitis externa’ inhoudelijk en contextueel dient geadapteerd te worden naar de Belgische zorg. Dit project wordt geleid door Ebpracticenet.

Onderzoeksvraag: De richtlijn ‘otitis externa’ werd geadapteerd door mijn collega HAIO Jolien Van Laere en mijzelf als onderwerp van deze masterproef. De klinische vragen die in deze scriptie beantwoord worden, zijn: “Welke niet-medicamenteuze adviezen met effect op de klachten kunnen worden gegeven aan patiënten in de eerste lijn?”, “Welke medicamenteuze behandelingen krijgen de voorkeur in de eerste lijn?” en “Wat zijn indicaties voor de verwijzing naar de tweede lijn?”.

Methode: De herziening van de huidige Duodecim-richtlijn naar de Belgische zorgcontext werd via een gestandaardiseerde procedure uitgevoerd. Gebaseerd op de huidige aanbevelingen werden 6 klinische vragen opgesteld en werden vervolgens relevante richtlijnen geëvalueerd op basis van het AGREE II- instrument. De onderbouwing van de gevonden evidentie werd beoordeeld op inhoud, samenhang, courantheid en toepasbaarheid, deze werd ook telkens uitgebreid weergegeven in de voorziene matrix. Ten slotte werden de geadapteerde aanbevelingen getoetst via de Delphi methode aan een peer review bestaande uit 11 artsen naar de toepasbaarheid en mogelijke barrières.

Resultaten: Na vergelijking van de Duodecim-richtlijn met de weerhouden richtlijnen van American Academy of Otolaryngology en National Institute for Health and Care Excellence werd een adaptatie aanbevolen voor elke opgestelde klinische vraag. Aan de niet-medicamenteuze adviezen werden de verschillende stappen van een reiniging van de gehoorgang, waterrestrictie, manipulaties en het controleren van predisponerende huidaandoeningen toegevoegd. Als eerste keuze pijnstilling werd paracetamol voorgesteld, bij meer uitgesproken pijn kan een NSAID al dan niet in combinatie met een zwak opioïde overwogen worden. Bij ernstige pijnklachten werden sterke opioïden door de peer review niet geadviseerd. Een oplijsting van de verschillende categorieën otopica werd toegevoegd. Topische chinolones zijn eerste keuze bij een trommelvlies-perforatie. Systemische antibiotica worden enkel geadviseerd bij complicaties of onderliggend lijden De aanwezigheid van granulatieweefsel, blootliggend bot of een parese van de nervus facialis werden unaniem als correcte indicaties beschouwd voor een urgente doorverwijzing. De peer review was van mening dat symptomen zoals koorts, persisterende pijn, malaise nog in eerste lijn kunnen behandeld worden. Een doorverwijzing dient overwogen te worden bij het uitblijven van verbetering, bij cellulitis, en bij chronische of recidiverende infecties. Tevens werden een doorverwijzing geadviseerd bij een purulente otorroe tezamen met een zwelling van de gehoorgang, cellulitis, een onderliggende gedaalde immuniteit of diabetes mellitus indien er tevens noodzaak is tot het opstarten van perorale antibiotica.

Conclusie: Uit de peer review bleek het gebruik van water voor de reiniging geen correct advies indien geen zekerheid is betreffende de intactheid van het trommelvlies, er is een noodzaak aan nieuwe clinical trials om de verschillende methoden voor de reiniging te vergelijken. Zowel in de literatuur als uit de peer review concludeert men een gelijkwaardige effectiviteit van de verschillende

klassen ototopica. In het artsenpanel werd geen consensus bereikt over de eerste keuze van systemische antibiotica, veel frequent gebruikte antibiotica zijn ineffectief tegen P. Aeruginosa. Bij S. Aureus wordt flucloxacilline gesuggereerd, bij P. Aeruginosa kunnen chinolones of de associatie van aminoglycosiden aan penicillines of cephalosporines gebruikt worden. Zowel in de literatuur als uit de peer review stelt men dat een doorverwijzing zelden noodzakelijk is.